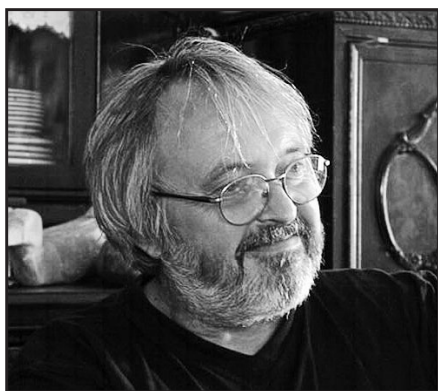

MATJAŽ SCHMIDT

(7. 2. 1948 – 29. 9. 2010)

Svojo bogato življenjsko pot je sklenil akademski slikar, zlahtni ilustrator Matjaž Schmidt. Po treh letih študija arhitekture je spoznal, da arhitektura ne bo zares zapolnila njegovih poklicnih želja in se prešolal na Akademijo likovnih umetnosti v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1972 in leta 1974 končal še slikarsko specialko. Leta 1978 se je predstavil s samostojno slikarsko razstavo v Bežigradski galeriji, vendar je likovno pot najprej nadaljeval kot oblikovalec in pedagog na področju likovne vzgoje mladih. Že leta 1974 ga srečamo v Sobotnih prilogah *Dela*, kjer je z elegantno tanko risbo ilustriral literarna dela. Tako kot nesporni risarski dar mu je bil očitno prirojen tudi pedagoški čut, kar ga je naravno privedlo med ilustratorje za otroke in mladino. S profesionalno, gibko in spremenljivo, v osnovi realistično risbo je bil sposoben upodobiti vsako snov, tako za najmlajše

kot za mladino in odrasle, in pri tem uporabljal različna risala in slogovne inačice, kakor sta narekovala snov in bralec. Blag humor je spremljal večino njegovih najboljših del. Bogata fantazija in vešča roka sta Matjažu Schmidtu omogočali hitrost, ki jo zmore redkec risar. Tako je nastala skoraj neverjetna množina ilustracij, s katerimi je razlagal in plemenitil poljudnoznanstvene, zgodovinske, izobraževalne vsebine, ilustriral množico šolskih učbenikov in seveda literarnih del. Likovno in besedno prepletanje je v njegovi ustvarjalnosti posebej izvirno zaživel v avtorskih slikanicah in stripih, v katerih je s humorjem dobrohotno posredoval tudi vzgojne poudarke.

Čeprav je bila risba, od črno-bele do kolorirane v različnih tehnikah, Schmidtovo nesporno glavno izrazno sredstvo, se je bolj poredko, a učinkovito loteval tudi slikarske ilustracije.

Široka razgledanost, temeljita likovna izobrazba, poznavanje zakonitosti ilustracije in organizacijske sposobnosti so naredile Matjaža Schmidta za nenapisanega vodjo pri uveljavljanju slovenske ilustracije. Sodeloval je pri ustanavljanju ilustratorske sekcije pri ZDSLU in štipendijah ilustratorjem, Slovenskega ilustratorskega bienala, od ustanovitve leta 1992 je sodeloval s Slovensko sekcijo IBBY. Zanj je oblikoval logotip obnjeni ustanovitvi in novega lani, ko se je

Sekcija registrirala kot društvo. Narisal je plakat ob 2. aprilu 1997, za katerega je Boris A. Novak napisal poslanico *Otroštvo je poezija življenja. Poezija je otroštvo sveta*. Poslanica z Matjaževo ilustracijo je obkrožila svet in obogatila mednarodni dan knjig za otroke v vseh državah članicah Mednarodne zveze za mladinsko književnost. Leta 1998 je bil Matjaž Schmidt za ilustracije v slikanici Sergeja Prokofjeva *Peter in volk* uvrščen na Častno listo IBBY 1998. V letih 1998–2000 je bil član mednarodne žirije za Andersenovo nagrado, najvišje mednarodno priznanje na področju mladinske književnosti.

Za svoje ilustratorsko delo, ki obsega skoraj 200 otroških in mladinskih leposlovnih ter poučnih knjig ter za številne ilustracije v revijah in časopisih za odrasle in mladino je Matjaž Schmidt prejel Kajuhovo nagrado (1983), dve Levstikovi nagradi (1984 in 1999 za življenjsko delo), Priznanje Hinka Smrekarja leta 1999 na 5. slovenskem bienalu ilustracije in prvo nagrado Združenja slovenskih založnikov Izvirna slovenska slikanica za knjigo *Slovenske pravljice (in ena nemška) v stripu* letos. Dobil bi jih še več,

če ne bi sodeloval pri številnih žirijah s področja ilustracije.

Kakor obsežni opus del Matjaža Schmidta govori sam zase, razkriva njegovo izjemno delavnost, humor in inventivnost likovnih rešitev, je vredno dodati, da je z avtorskimi slikanicami in stripi prispeval morda svojo najbolj vsestransko likovno-literarno nadarjenost, prežeto z ljubeznijo do mladih in knjig zanje. Komentator bolonjske razstave ilustracij leta 2009 je v spremljajočem katalogu zapisal misel, ki v polni meri velja za umetnost Matjaža Schmidta: »Ilustracija je majhna umetnost, ki opravlja veliko poslanstvo.« Misel vključuje povezanost ilustracij in besedil v knjigi, ki zahteva ilustratorjevo prilagoditev, ne da bi izgubila svojo polno izrazno moč.

Ob slovesu, ki ga spremlja žalost, je vredno spomniti, da bi delo Matjaža Schmidta lahko napolnilo najmanj dve življenji, da bo v njem živel dalje, in poudariti njegovo človeško toplino, mehko, odprtost in humor, s katerim je znal premagovati tudi osebne težave in spodbujati bližnje.

Maruša Avguštin